

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrațiunii (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Poporul.

Cu mândrie am statornicit într'un alt articol că opt-sprăzece veacuri de-a rândul noi ne-am păstrat neștirbită limba, legea și datinile noastre, care alcătuiesc la un loc naționalitatea noastră românească. Cu tot aceeași mândrie statornicim astăzi că cel-ce cu deosebire ne-a păstrat și ne-a trecut din tată în fiu, această scumpă comoară a neamului nostru este poporul însuși, teranul, plugarul român, legat de vatra lui, de glia lui și de mormintele strămoșilor lui.

Avut-am și noi, după vremuri oameni luminați, isteți, pricepuți și cu multă învățătură. Si oamenii aceia de multe-ori au apărat țeara cu vitejie și cu pricepere, punând în uimire lumea întreagă; de multe-ori, în vremuri liniștite, ei au cărmuit, cu înțelepciune și tragere de inimă, afacerile noastre obștești. Așa se face că cei mai mari domnitori și eroi ai țării, ca Ioan Huniade și Matei Corvin, au fost de viață românească; așa se face earăși că tot de viață românească au fost și unii din cei mai mari oameni politici pe cari 'i-a avut Ungaria.

Dar' oamenii acestia, deși nu ne-au făcut nici un rău cu din adinsul, totuși s'au înstrăinat, cu voia ori fără voia lor, de poporul care 'i-a ridicat și 'i-a crescut; ei se socotesc prin urmare mai mult printre Unguri decât printre Români; pentru-că ei vorbesc limba lor, pentru-că au

urmat datinile lor și pentru-că făptuiau și în țeară și în afară de țeară pentru ei și în numele lor.

Prin urmare nu oamenii acestia ne-au păstrat naționalitatea, după-cum nu ne-au păstrat nici aceia cu mai puțină învățătură decât ei, dar' une-ori cu mai multă dare de mână, cari au părăsit poporul ca niște fugari de război și au trecut în tabăra dușmanilor nostri, uitându-și limba și legea stăbună și dând în schimbul unui păcatos blid de linte tot ce e mai sfânt, mai curat și mai înălțat într'un suflet omenesc.

Paznicul naționalității noastre românești a fost *poporul*, care neclintit a rămas întru toate credințele lui, în vremuri bune ca și în vremuri de cumpănă. Și până astăzi paznicul naționalității noastre românești e tot *poporul*.

Firește, că împrejurările în care trăim noi astăzi nu se mai aseamănă întru toate împrejurărilor în care trăiau părinții, bunii și străbunii nostri în trecut.

Pe de o parte loviturile ce ne dau acei cari voesc să ne lăpădam de naționalitatea noastră și să ne prefacem în altă seamă de oameni, sunt mai puternice, mai numeroase și mai primejdioase decât ori-când. Pe de altă parte și noi suntem mai pregătiți decât ori-când să le întimpinăm și să le îndepărtăm dela noi.

Căci cum vreau ei să ne lovească? Fațiș și cu arme cinstite?.. Nu! ci în ascuns și ca niște șobolani caută să ne surpe la întunec și să ne slăbească. În-

tr'o zi aduc o vătămare școalelor noastre, în altă zi bisericilor, în altă zi caută să ne încredințeze că de ochii unui slujbaș al lor trebuie să le învățăm limba și dacă s'ar putea, s'o uităm pe a noastră, în altă zi ne tăgăduesc dreptul de a ne aduna și a ne sfătui asupra nevoilor noastre, măcar că legea ne dă acest drept, — și așa mai departe. Astăzi au ajuns să ne spue curat că ei — cinci milioane de oameni, — nici nu vreau să ne cunoască pe noi, — un popor de trei milioane, — ca o naționalitate deosebită de a lor, după-cum nu vreau să cunoască nici pe Sârbi, nici pe Slovaci și nici pe celelalte popoare din țeară, care nu sunt de limba și legea lor, — măcar că noi suntem mai vechi decât ei pe locurile aceste și măcar că cu toții împreună suntem de două-

ori mai numeroși și mai puternici decât ei. Si ei voesc numai decât să se poată ce nu se poate, să adevă deși noi nu 'i iubim, pentru apucăturile lor, și 'i iubim totuși cu de-a sîla, ca și cum dragostea de stă s'ar putea să avem pentru cineva!

Cum ne găsec ei acum pe noi? Altmintrelea și cu mult mai bine pregătiți decât în trecut.

Mai întâiu oamenii nostri luminați rămân astăzi în mijlocul poporului, luptă și sufer pentru el și pentru drepturile lui. Ei se mândresc că sunt Români, pentru-că se mândresc de obrșia strălucită a acestui popor, pentru-că cunosc toate frumsețele limbii sale, pentru-că înțeleg tot

FOIȚA.

Insula șerpilor.

De Carmen Sylva.
(Urmare și fine).

Lacrimile lui să fi lucit așa, ori soarele îl orbea? Poate că 'i-se suise sângele la cap? ...Își șterse de mai multe-ori fruntea și închise ochii și îi deschise earăși, dar' de câte-ori îi deschidea tot mai mult se mira, căci înaintea lui se ivise o adevărată grădină fermecată, cu pomi umbroși, cu fântâni, cari săreau în sus, cu earbă deasă frumoasă, cu un covor de maci și de „nu mă uita” printre ale căror foi delicate păreau că trec razele soarelui. Trepte de marmoră se coborau în jos până în mare; drumuri curate se întindeau printre șirurile de trandafiri și de mirtă. Pe platani și castani se legăneau păsările cele mai rare și cântau cântece mai frumoase de cât ale privighetorilor celor mai rare. Micșunelele și rozeta își răspândeau mirosul la pi-

ciocarele poetului, în vreme-ce liliacul și iasomia îi mângăiau fruntea. Bietul om singuratic se credea dus într'una din cele mai frumoase grădini ale Romei, și așa îi bătea inima de bucurie, încât par'că amenința să 'i sară din loc. Dar' ce încercă când văzută de-odată niște forme minunate de fete cari se strecurau printre copaci și alunecau pe d'asupra ierbeii îmbrățișându-se într'o sălbatică fericire, pe urmă se prindeau una de alta, se jucau legănându-se printre crăcile lungi ale răsurilor, se coborau pe treptele de marmoră până în mare de se scaldau și se stropseau una pe alta cu apă.

Îci vedea plimbându-se matroane, pe care 'i-se părea că le cunoaște, îmbrăcate cu haine lungi, cu vâluri albe și colo bărbați în togă și mantie, care păreau că vorbesc între dînșii cu aprindere despre afacerile publice, tocmai ca în Forum la Roma. Dar' mai înainte de a se fi putut apropia de dînșii, îi eși înainte alergând, o fată încântătoare, îi dete din cap cu încredere într'un chip familiar, îl luă de mână și zise:

— Nu mă cunoști sub forma aceasta? Sunt Colubra ta. Vino cu mine să 'ți arăt tot.

Și îl trî după ea printre oamenii cari vorbeau toți limba romană sau greacă, astfel că pricepea tot ce spuneau. Fețele lor de asemenea îi păreau grozav de cunoscute. Ar fi dorit așa de mult să se apropie de unul și de altul, să vorbească cu ei, zicându-le pe nume: Claudius, Plautius, Lucilius, căci lui 'i-se părea, că ar fi curtezani de ai împăratului, pe cari înainte îi vedea în fiecare zi. Dar' mica lui călăuză îl apucă de mână cu degetele ei subțiri, mladioase și îl trî înainte. Auzi pronunțându-se în giurul seu numele artiștilor și filozofilor greci și ai oamenilor de stat Romani. 'I-se păru ciudat de tot. De când nu mai auzise limba țării lui! Numele care înainte îl lăsaus nepăsător, acum făceau să 'i sară inima, și îl făceau să lăcrimeze numai pentru-că le auzea.

Mulți veniră la el cu o expresie de mirare veselă, dar' Colubra îl trî încoala în totdeauna și bătea chiar cu nerăbdare din piciorușele ei cele încântătoare, dacă nu plecau.

ERDELYI
KÖNYVTÁRSÁNY
SIBIU

farmecul cântecelor sale pentru că cred în sfințenia legii sale și în curățenia vechilor sale datine. Ei sunt Români, pentru-că se coboară din Români, pentru-că au supt la stnul mamei lor iubirea de neam, pentru-că din pruncie au fost adormiți la vierșul duioaselor noastre doine și pentru-că, bărbați fiind, 'și-au dat seamă de toate virtuțile poporului românesc. Ei sunt Români, pentru-că știu bine că nu e nimic mai rușinos și mai înjositor pentru un om, decât să se lapede de neamul lui, de limba și de legea lui...

Și câtă vreme oamenii nostri luminați rămân cu poporul și luptă și sufer pentru drepturile lui, nici o primejdie nu mai poate să fie pentru viitor, că o să ne rătăcim pe calea ce trebuie să o urmăm, și dela care un paș în lături nu trebuie să ne abatem ca să rămânem cu toții Români în viitor, — ori-cât de înțelepte și ori-cât de furioase ar fi loviturile dușmanilor nostri.

Pășanii de-ale Maghiarilor. Stăpânitorii nostri, în zelul lor de a face Maghiari din toți oamenii de altă limbă, ar vrea să bage limba ungurească și în biserici.

Dar' cu aceasta au pățit-o, căci li-s-a dat peste nas!

În părțile ungurene către Dobrițin sunt nește poporeni, mai cu seamă ruteni, de legea gr.-catolică, cari s'au lăpădat de limba lor și în frunte cu câțiva preoți maghiaroni, au cerut să li-se lase a ține slujba dumnezeiască pe ungurește. Pentru ajungerea acestui scop au trimis în toamna trecută și o deputație la guvern în Pesta.

Papa dela Roma aflând despre aceste, prin o enciclopică (scrisoare) i-a oprit de a folosi în biserică limba ungurească și a poruncit preoților să slujească, ca și până acum, în limba slavică.

De altă parte episcopul catolic *Strossmayer* din Croația, a dat acum de curând un circular către toți preoții din diecesa sa, în care îi oprește de a predica ungurește în biserici, și de a deslega de păcate pe cineva dacă nu-și mărturisește păcatele în limba croată.

pe dată, și își încrețea sprincenele cele subțiri și fulgera cu privirile încrunțate ale ochilor care numai ei mai aminteau ce fusese mai înainte. Odată își arăta chiar limbulița roșie ca un bujor și așa de ascuțită par'că ar fi putut să înțepe.

Copii mai nu se vedeau în grădina cea fermecată, și pușinii pe cari îi zări poetul se strecurau triști, se țineau tăcuți de mâni și priveau cu ochii mari lumea aceea amestecată, veselă, în care păreau a fi cu totul străini. Nimeni nu se ocupa de ei, nimeni nu vorbea cu ei, căci fiecare părea a se gândi numai la propria lui bucurie. Ovidiu vru să le spună câte o vorbă bună, dar' și de lângă dîșii îl smulse Colubra trăgându-l înainte într'un umbrar foarte ascuns, care se ridica lângă un izvor ce curgea încet. Acolo îi dădu poamele cele mai miunute, și apă să bea, pe urmă se agăță de o cracă, se mai agăță de alta cu brațul ei cel alb, și ficându-și vînt cu picioarele, zise triumfând:

— Ei, ce zici de mica ta prietenă?

— Că m'a legănat în vis!

Foile ungurești pentru toate aceste au făcut mare tărăboiu, dar' au trebuit să înghiță la noduri și... pace!

„Coloniștii“ maghiari. De câțiva ani încoace stăpânirea ungurească se folosește de un nou mijloc de a ne slăbi și maghiarisa. Acest mijloc sînt așa numitele *colonișdri*. Stăpânirea adică cumpără moșii, mai cu seamă prin Bănat și pe Câmpia Ardealului printre Români, și așează pe ele familii calice ungurești, cu scopul de a rupe pe Români de cătră olaltă și de a maghiarisa prin acești coloniști satele dimpregiur.

Truda stăpânirii e zădarnică și despre acest lucru vom mai avea prilej să scriem. Acum dăm aci o scrisoare, pe care a primit-o „Tribuna“ dela un cetitor al seu din Bănat, din care se vede ce mișelii se fac cu colonisările.

Eată scrisoarea:

„Pentru a înștiința lumea românească despre colonisările maghiare, voi arăta pe scurt, cum se fac acelea în Bănat.

„I-se dă colonistului maghiar de obicei un loc de 15 jugere catastrale.

„Prețul pămîntului are să-l plătească în decurs de 20 de ani în anumite rate anuale. În cei dintâi 6 ani sînt scutiți de dare. După-ce trece dreptul acesta, ei mai suplică pe la minister, și se împărtășesc și mai departe de favorul de a fi scutiți de dare.

„O ce mai traiu boeresc are colonistul maghiar! Când e strîmătorat ca să plătească darea, atunci își caută alt conațional, căruia îi vinde dreptul de colonist și noul „gost“ (oaspe) intră în stăpânire prin contract de vânzare aprobat de minister.

„Atunci cu vre-o câteva sute de lei în pungă, vînzătorul ia lumea în cap și-și caută altă colonie, unde apoi asemenea i-se dă pămînt tot în condițiile sus numite.

Toate aceste mișelii sînt cunoscute dirigătorilor și celor dela stăpânire, dar' le iartă pentru dragul maghiarisării. Așa se fac la noi trebile.

Ușurarea folilor. În toate țerile se fac înlesniri gazetelor, pentru-ca mai ușor se se poată scoate și așa tot mai mult se lățească lumina în popor. În Austria s'a pornit o mișcare pentru ștergerea timbrului (ștampel) pentru Gazete. Comisia financiară

— Nici de cum, căci nu visezi! Ești în insula Șerpilor, în care sînt exilați toți oamenii, cari au mințit în viața lor. Odată la o mie de ani insula înverzeste, noi ne dobîndim ear' formele noastre omenești și colindăm prin grădina cea fermecată; dar' dintre oamenii viețuitori numai unul poate să ne vadă și acela trebuie să fie foarte nenorocit și să nu vorbească cu nici unul dintre noi căci dacă spune o minciună cât de mică, se prefacă în șerpe și șerpe rămîne o mie de ani, și mîne nu mai e aici așa frumos.

— Dar' pot să vorbesc, fără să mint.

— Dar' cu mica ta Colubra, sau în Tomi, unde nu ceri decât pîne și lemne și apă și unde nu îți folosește nimic dacă ești spiritual sau amabil sau mușcător, pentru că nimeni nu te pricepe; în societate ai vorbi tocmai ca și dîșii și atunci...

— Dar' v'ei dregători de stat și slujbași, artiști și filosofi, femei foarte stimată și chiar copii mici.

Colubra zîmbi cu milă.

— Toți au spus neadevăruri în viață, și pentru-că se tem de dîșii și de limba lor

din parlamentul (dieta) austriac a hotărît să stăruiască pentru acest lucru, ear' zilele trecute o deputație a gazetarilor poloni a fost la ministrul-president Badeni și la clubul polonilor, cu rugarea, ca să spriginească mișcarea. Ministrul Badeni a zis, că el n'are nimic împotriva și poate că ștergerea timbrului pentru gazete va urma în curînd.

Pentru gazetăria din Austria aceasta e mare câștig. La noi însă, în fericita Ungarie foile, mai cu seamă cari nu sînt scrise ungurește, se tot apasă, în loc să se ușureze!

Frumoasă înaintare ungurească!...

Un lucru vrednic de urmat.

Din comuna *Babța* (Selagiu) ne vine o știre foarte îmbucurătoare. În această comună s'a întemeiat mai înainte o *societate* (însoțire) de cumpătare împotriva beuturilor spirtuoase, ear' acum s'a făcut un alt început frumos pentru cultura poporului de acolo.

În 6 Decembrie din anul trecut s'a întemeiat adică *Societatea junimii* în Babța. Scopul acestei societăți este a pune temelii vieții sociale a tinerimii noastre dela țară. „Societatea junimii“ are să fie școala tinerimii eșite din școală, până pe vremea când tinerii se însoară și fetele până când se mărită, când apoi intră în societatea de cumpătare, care s'a întemeiat în anul 1893. Ea are să dea tinerimii prilej la cetit și prin asta la răspîndirea științei de carte, arătându-i ce are să cetească și ajutându-o ca să priceapă ce cetește.

Spre ajungerea acestui scop se vor ținea cu tinerimea conveniri (adunări) și prelegeri, se va întemeia o bibliotecă, adică se vor cumpăra cărți și se va întemeia un cabinet sau odaie de cetit, unde tinerimea se va aduna să cetească.

Membrii societății pot fi ficiori și fete. Societatea are doi conducători: un bărbat și o femeie. La adunări fetelor li-să vor da învătăuri potrivite lor, des-

cea mincinoasă chiar și în iad, i-a pus în insula Șerpilor, unde nu pot să facă nici un rău și nu pot decât cel mult să strige unul la altul și să se sugrume. Pentru copii este nu se poate mai trist, căci sînt așa de străini și nu sînt ai nimănui și nimeni de pe pămînt nu-și aduce aminte de ei.

Pentru ei chiar această zi de bucurie e tristă, căci ei se simt azi și mai singuri. În seara acestei zile vine luntrașul Caron *) la țăr-mul acesta, și cel care a spus adevărul în cești din urmă o mie de ani, poate să se suie în luntrea lui și să meargă cu el în iad. Dar' tu se nu aștepti clipa aceea, căci atunci se schimbă toate lucrurile aici. Eu am mare noroc că am voie să stau cu tine, și tu nu ești în nici o primejdie să rămâi aici în insulă, pentru-că din viață chiar îți ispășești păcatele.

— Dar' tu ce ai făcut? întrebă poetul.

— Eu?

*) După credința Romanilor și Grecilor *plutașul* Caron ducea în iad sufletele celor morți, trecându-le peste rîul Styx.

pre lucruri de-ale economiei casnice și a familiei.

„Societatea junimii“ din Babța urmărește unul dintre cele mai frumoase scopuri: înaintarea și luminarea tinerimii.

Correspondentul „Tribunei“ vestind întemeierea acestei întruniri, arată că ea s'a pus la cale prin parochul *Stefan Pop*, cooperatorul *Petru Pop* și învățătorul *Gavriil Aluș*, și că statutele (legile) societății s'au cetit și primit de adunarea tinerilor și s'au subșternut prin pretor la ministru, spre întărire.

Îndemnul, ce a împins pe fruntașii din Babța la întemeierea acestei societăți atât de folositoare, a fost împregiurarea, după-cum scrie correspondentul, că au băgat de seamă, că tinerii noștri dela sate, cei mai mulți, după-ce es din școală, numai cetesc și uită ceea-ce au învățat ca copii.

Aceasta se întâmplă mai pretutindinea, și de aceea n'ar trebui să fie sat românesc, în care să nu se întemeieze o astfel de societate.

Poporul și fruntașii din Babța sunt vrednici de toată lauda, că au făcut un început atât de bun și folositor, dar' totodată ar trebui să și urmărim pilda, ce ne-o dau ei.

Fruntașii satelor noastre, preoții, învățătorii etc. ar trebui să se pue pe lucru și să întemeieze cu tinerimea astfel de societăți.

Prin aceasta ar face un mare bine țeranilor noștri, căci dându-le învățături și luminându-'i, i-ar feri de multe rele. O astfel de lucrare va fi un pas hotărâtor pe calea înaintării și va aduce în curând roade binefăcătoare pentru toți.

Din pricina asta îndemnăm dinadins pe fruntașii satelor și pe țeranii noștri să urmeze pilda poporului din Babța, căci ea este vrednică de urmat.

Fata se roși, sări jos de pe craca pe care șezuse, și zise a lene:

— Voiu fi mințit și eu ca ceilalți.

Și-l trase repede înainte lângă niște femei frumoase, care jucau. Se uită împregiur, și puse degetul pe buze; o femeie tânără se apropie de Ovidiu rînjind prietenește și zise:

— Ce, și marele nostru poet este exilat ca și noi de pe pământ și din iad? Sărmane Ovidiu, acum umbli și tu metamorfozat? Nu e așa că oamenii cei deștepți suferă rău aici? Dar' ce sîntem noi de vină, dacă eram mai deștepți decât ceilalți? Pe scumpa ta tovarășă de multă vreme o cunosc și o iubesc!

— Minți! strigă Colubra.

În clipa aceea bătrâna fu schimbată într'un șarpe mare, care se repezi la fată șuerând, se încolăci împregiurul corpului ei și ar fi strîns-o de gât, dacă Ovidiu nu ar fi apucat monstrul puindu-'și toate puterile și nu l-ar fi smuls și asvârlit departe.

Fata îi sărută mâinile cu foc, și dântui-toarele îl încununară cu trandafiri și lauri.

SCRISORI.

Spriginiți neguțătorii români.

Rudăria, 25 Dec. n. 1896.

Onorată Redacțiune!

După-cum am cetit în mai mulți numeri ai „Foi Poporului“ printre Români noștri s'a pornit o bună mișcare, de a scoate de prin satele românești pe lipitorile de jidani, cu dughenele (bolțile) lor, spriginind pe boltașii de Români.

La noi, în comuna Rudăria, (Bănat) comună românească, a adus vântul cine știe de unde, înainte cu câțiva ani, pe un jidan cu numele Mihai Fîrstner. El a venit la noi cu câteva oale și vre-o 2—3 lulele (pipe), din astea fi era dugheaua. A început apoi a lucra împotriva boltașilor vechi români de bastină, *Vichentie Radivoevici* și *Ioan Radivoevici*, cari au din bătrâni la noi negustorie.

În anii 1890—93 lipitoarea a luat arînda de beuturi și n'a lăsat pe boltașii noștri să vîndă beutura în măsură mică, deși au avut licenție; pe oameni îi amenința, zicîndu-le, că se nu cumpere dela ai noștri nimic, că aceleia care cumpără dela ei îi va da mai scumpă rachia.

Așa a lucrat cu noi jidanul.

Acuma însă s'a pus poporul pe lucru, hotărînd, ca lipitoarea să peară dintre noi; acum toți au început a cumpăra tot ce le trebuie dela boltașii noștri, ear' jidanul nu capătă nici un ban rău.

Lipitoarea își ia ce mai are și se gata de plecare din cătrău a venit.

Început bun s'a făcut la noi și eu am hotărît să le scriu aceste, să le puneți în foaie, ca și alții învățînd din pățania noastră, să se trezească și să facă cum facem noi acum.

Laudă li-se cuvine bravilor noștri Români, că opăresc lipitorile dintre noi.

Un abonent.

Petrecerea sodalilor români.

Sibiu, 8 Ianuarie n.

„Reuniunea sodalilor români“ din Sibiu a dat ca de obicei la sărbătorile Crăciunului, o producțiune, împreunăată cu joc, Joi, în 6 Ianuarie n. 1897.

La petrecere a luat parte un public foarte numeros, așa, că sala era îndesită de oameni.

Producțiunea a avut două părți: *Cântări și teatru*, s'au cântat cu multă pricepere 9 cântece: 4 de cătră corul sodalilor, celelalte de cătră lăutari. Cu deosebire a plăcut cântarea „*Doină doiniță*“.

După cântări a urmat piesa teatrală „*Vecinătatea periculoasă*“, care a fost jucată bine, strînd mult haz în public.

După acestea s'a început jocul, care a ținut până înspre zori. S'au jucat „*Romana*“, și alte jocuri naționale, cu multă însuflețire.

Însemnăm, că sodalii noștri din Sibiu sînt vrednici de toată lauda pentru frumoasa lor producțiune, și mai ales pentru faptul, că toate petrecerile lor sînt curat naționale.

Unul dintre cei de față.

Spriginiți foile române.

Gurariului, 5 Ianuarie n. 1896.

Stim. Domnule Redactor!

Multă bucurie simțim noi plugarii și economii și toți cetitorii „Foi Poporului“, când ne vedem și noi cu o așa foaie românească în mîna, sau mai bine zis în casa noastră, din care putem învăța multe lucruri bune și de folos și mai multă bucurie simțim, când vedem, că ne-a dat Dumnezeu și nouă plugarilor oameni conducători harnici, cari ne dau sfaturi și povețe, cum să trăim și cum să ne purtăm ca Români și cum să ne apărăm dreptul, care ni-l calcă în picioare dușmanii neamului nostru.

De altă parte vedem câte prigoane suferă și câte jertfe trebuie să aduca fruntașii noștri în luptă pentru neam și pentru aceea răsplata și datorința noastră ar fi să abonăm cu toții „Foaia Poporului“ și să o lărgim cât se poate la toți amicii și cunoscuții noștri, căci e mult folositoare la cei-ce o cetesc cu luare aminte.

Și apoi, fraților Români, trebuie să băgăm de seamă, că afară de alte cheltuieli „Foaia“ noastră și cei din fruntea ei, au să plătească și mari amende de bani, pentru-că apără dreptul nostru și spun ce ni-s'ar cuveni nouă.

Deci fraților și iubitorilor cetitori să o abonăm și cetim cu toții, bătrâni și tineri, dar' mai cu seamă dela *acei din urmă să nu lipsească, fiindcă al lor este viitorul*, și să mai lăsăm obiceiul cel rău de până acum al tinerilor, de a face țigări într'una și a se aduna la beuturi și alte lucruri nefolositoare cu cheltuială și risipă; să ne învățăm cruțători, să luăm și cetim câte o foaie românească, dar' mai cu seamă „Foaia Poporului“, adecă „foaia noastră“, care e făcută anume pentru noi și vom vedea, că ne va aduce în scurtă vreme mai mult folos, ca acele beuturi peste măsură.

Dumitru George, abonent nr. 6764.

Atunci se gândi pentru întâia-ora ce înfașurare urată trebuia se aibă cu hainele învechite și cu obrazul aspru de neras. Dar' nu avu vreme să se gîndească mult la lucrul acesta, căci un băiat mic se îndesul la el și-l rugă cu umilință:

— Ia-mă cu tine! ia-mă cu tine te rog! voiu să fiu așa de drept, așa de curat, ca razele soarelui și așa de curat ca spa de isvor! numai ia-mă cu tine! am văzut că ești om puternic, și eu am fost puternic, aveam așa de mare putere încât toți băieții se temeau de pumnii mei!

Pe când vorbea astfel, îi eși dintre buzele cele roșii o limbă mică ascuțită, desfăcută în două la vîrf și băiatul se schimbă în ochii poetului într'un șarpe mic de tot, care se încolăci la picioarele sale.

— Nici măcar un cîș nu poți să spui drept, vermișor păcătos! zise Colubra.

Ovidiu se uită cu milă la șarpele cel mic, și nu se mișcă multă vreme ca să nu-l facă vre-un rău.

Curînd însă Colubra îl trase mai departe:

— Nu vezi că apune soarele?... mi-se pare că aud luntrea lui Caron spintecînd valurile netede. Trebuie se pleci de aici! Realitatea e urtă aci, foarte urtă, tu să rămîi mai bine cu visul cel frumos.

Dar' Ovidiu sta la indoială. Rupse flori și le aduse fetei; se uită departe pe mare, care tocmai se schimba în aur și purpură. Dar' ca și noaptea însăși de neagră venea înspre el fără șomot o luntre cu pînză neagră, răspîndind întunec în giurul ei. Luntrea era mare, dar' într'însa era numai un luntraș cu barba albă și cu ochii duși în fundul capului. Mîinile lui osoase țineau o prăjină lungă grozav, cu care cărmuia luntrea, până-ce se lovi și se târși de nêsip. Atunci ridică prăjina din apă, și picăturile ce curgeau de pe ea luceau ca aurul curat, în cea din urmă rază a soarelui.

— Aide! șopti Colubra învinețindu-se.

Dar' Ovidiu sta parcă era pironit locului. Caron ridică prăjina și lovi cu ea în pomi, de resunară ca bubuitul tunului. Și de odată toate

Povețe părintești.

Vrednicii episcopi *Ioan Meșian* dela Arad și *Nicolau Popca* dela Caransebeș, îngrijiți ca buni părinți de binele și fericirea turmei credincioșilor incredințați păstoririi lor, obișnuiesc la zile de mari sărbători a le adresa câte o pastorală, în care le dau *povețe părintești*, sbiciuind năravurile rele și stricacioase și arătându-le mijloacele și calea, care duc la bunăstare și fericire.

Cu prilegiul sfințelor sărbători ale Nașterii Domnului nostru Isus Christos ambii episcopi au trimis earăși credincioșilor câte o astfel de pastorală, care s'a cetit în toate bisericile din diecesele lor și în cari se cuprind învățături folositoare pentru întreg neamul românesc.

Ne având loc în foaia noastră a scoate aceste pastorale în întregul lor, dăm din cea a părintelui Episcop *Meșianu* părțile mai însemnate.

După-ce se arată, cât de lipsă este omului *lumina cunoștinței*, care se poate ajunge numai prin *învățătura și cultura, prin Biserică și Școala* și „câ mulți din ai noștri nu vor avea parte de adevărată bucurie, până când nu vor îmbrățișa în măsură tot mai mare învățătura și lumina, mai ales cu fii și fiicele lor“, se trece la sbiciuirea *luxului și beției*, zicând:

Luxul sau pofta de a purta haine sau îmbrăcăminte scumpă cumpărată pe bani grei, este o slăbiciune tare lătită în unele părți, mai ales între femeile poporului nostru.

Luxul este o slăbiciune, care sărăcește și ruinează pe mulți dintre oamenii noștri, pricinuesc traie rău între căsătoriți, împingându-i la multe fapte rele și urte. Ba de multe-ori și la stricarea căsătoriei.

În loc ca oamenii, în timpuri bune, să adune câte ceva și pentru zile grele, prin slăbiciunea de a purta haine scumpe cei mai mulți își perd averile, casele și pământurile părintești, și din oameni cu bună-stare, ajung așa zicând pe drumuri. Deci cum s'ar și pute bucura asemenea oameni, ajunși la așa stare tristă și dureroasă, mai ales știind, că ei înșiși poartă vina acelor rele: dar' cum

formele se strinseră pe lângă luntre și întinseră mâinile cătră el rugându-se.

El însă întrebă cu un glas adânc, amenințător:

— Cine a spus adevărul o mie de ani?

— Eu! eu! se auzi din toate părțile, dar' toți care ziseră „eu“, se făcură îndată șerpi.

— Eu! strigă o femeie minunat de frumoasă, care își făcū loc din îngrămădeala de dihanii ee se svêrcoleau și al cărei vël alb fălăia luminos în amurgul serii, eu am tăcut o mie de ani, pentru-ca să mă pot întâlni în raiu cu cei șapte copilași ai mei!

Și sbură în luntre.

— Și eu! zise Colubra încet de tot.

— Tu? întrebă Ovidiu trist. Atunci trebuie să mă despart de tine?

Colubra se uită la poet și pe urmă la luntre:

— Dacă aș pute să rămân față cum sūnt, nu te-aș iubi decât pe tine și numai a ta aș fi!

— O Colubră! Taci nu minți!

ne-am pute bucura și noi ceilalți, văzând starea cea tristă a unora dintre ai noștri.

În zilele părinților noștri nu cunoștea oamenii atari slăbiciuni. Barbații dimpreună cu soțiile și pruncii lor purtau haine mai modeste lucrate în casele lor: ba încă mai și vindeau din lucrul soțiilor lor. Barbații erau făloși pe hainele lucrate de soțiile lor precum și pruncii de hainele făcute de mama lor.

Atunci mai toate femeile erau adevărată curună a bărbaților, precum le descrie și înțeleptul Solomon, zicând: „*Muerea bărbată e mai scumpă decât petritele cele de mult preț, lucrează bărbatului seu lucruri bune; mâinile sale le întinde spre cele de folos; și coatele sale le întărește la fus, toți ai căsiei ei sūnt îmbrăcați de mâinile ei, și pentru aceasta cinștiți între oameni și în adunări*“. Astăzi însă durere, o mare parte din femei nu-și mai fac haine nici lor, nici bărbaților, nici pruncilor lor; ci boltașii sau neguțătorii îmbracă aproape pe toți cei din casă, pe bani scumpi, câștigați cu grea sudoare. Și fiindcă de multe-ori, oamenii nu le pot și plăti; așa mare parte se face pe datorii, se întabulează pe pământurile și casele oamenilor, ear' dacă datoria nu se plătește la timp acele pământuri și case se bat la dobă, și stăpânul lor de mai înainte rămâne cu soția și pruncii pe drumuri.

Eată, iubitorilor, în puține cuvinte triste urmări ale luxului. Tot asemenea se poate zice și despre beție, și încă în măsură mai mare, căci din beție provin încă și mai multe rele. Și apoi ea mai ruinează și sănătatea oamenilor.

Arătând apoi mai departe, că dacă voim a înainta și a ajunge din zi în zi tot la mai multă bunăstare, vază și cinste, cuprinzând loc tot mai de frunte între oameni și ținând pas cu celelalte popoare, trebuie să îmbrățișem tot mai mult învățătura, zice:

Tot numai luminându-vă veți înțelege, că este păcat a cheltui cu ușurință munca și sudoarea voastră pe lucruri netrebnice, cum este *luxul și bețutura* peste măsură, fără de care puteți fi, pe când din contră, prisosul acela ar trebui să-l cruțați pentru zile grele.

Dar' fiindcă la toate acestea, pe lângă voința omului, se cere și ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu: țineți din toate puterile la sfânta lui religieune, ca să și dobândiți acel ajutor, și ca toate lucrările voastre să fie în-

De abia spusese vorbele aceasta, și Colubra se făcuse ear' șerpe mic, cum fusese mai înainte.

Luntrea lui Caron plecă dela țerm. Atunci pomii se rupseră, florile se făcură pulbere, iarba se uscă și în lumina lunii se zărea din ce în ce mai departe, tot mai departe barba albă a lui Caron și vëlul alb al femeii, care nu mințise o mie de ani; și pe năsip și prin stufurile de spini se svêrcoleau și se trau trupurile de șerpi netede și lucitoare.

Ovidiu se cutremură de groază; se duse cât putu mai repede la luntrea cu care venise, deșteptă pe văslași strigând la ei: „Șerpil!“ Ei se frecară la ochi nemulțumiți și îngânară:

— De aceea am venit noi aicea, ca să vedem șerpi!

— Să plecăm! să plecăm! strigă Ovidiu, care de groază își uitase chiar de prietenul cel mic. Dar' când se deslipi de țerm, își aduse aminte și strigă tare:

— Colubra! mica și credincioasa mea Colubra!

soțite de darul și binecuvântarea lui Dumnezeu țineți din tot sufletul și la datinele religiei străbune, că să aveți și binecuvântarea fericitorilor voștri părinți.

DIN LUME.

Turcia.

Isprava cea mai nouă a stăpânirii turcești, care toate libertățile le făgăduiește, dar' nimic nu împlinește, e că pe insula *Creta* earăși a izbucnit răscoală. Locuitorii creștini, întăriți, că Turcii nu împlinesc nimic din cele făgăduite marilor puteri europene pe seama celor obidiți, s'au răsvrătit din nou. În scurtă vreme au prins armele *vre-o 3000 de tineri*. S'au întemplat deja și câteva ciocniri sângeroase.

Tot semne foarte îngrijitoare pentru mult trimbițata „pace“.

Rusia și Franția.

Prietenia dintre aceste două țeri mari se întărește tot mai mult. Nu trece prilegiu potrivit, care să nu fie folosit de cărmuitorii celor două țeri, întru a dovedi în lumea mare strânsa prietenie, care le leagă între olaltă.

Cu prilegiul anului nou, st. n., Țarul Rusiei și președintele republicii franceze și-au gratulat în cele mai călduroase cuvinte, amintind despre ne-strămutata prietenie dintre ei și popoarele lor.

Acum de curând s'a deschis în orașul rusesc Moscva o expoziție de chipuri, în care se află multe lucrări de ale pictorilor (zugravilor) francezi. Acest prilegiu încă n'a trecut, fără-ca principele rusesc Sergiu să nu trimită o telegramă de prietenie ministrului francez de școală.

De altă parte se anunță, că Țarul Nicolae a trimis bisericii din orașul francez Chatellerault un clopot mare argintit, pe care se află săpate portretele Țarilor Alexandru și Nicolae și ale președinților francezi Carnot și Faure. Darul acesta e foarte însemnat, de vreme-ce în acel oraș, se află marea fabrică de puști, care lucrează pe seama armatei rusești.

Atunci ti răsună la ureche un rîs încet încet de tot, de gâtul lui se incolăci ceva neted și rece, și doi ochi se uitară lung la el, la lumina cea limpede a lunii.

Văslașii credeau că poetul a înbunit de tot, căci nu mai vorbi deloc; doar' din când în când șoptea:

— O mie de ani... pentru mine!

Și mângăia ceva strălucitor pe gât, care ei credeau că e vre-o podoabă.

Dar' earăși rîzînd încet, Colubra ti șopti la ureche:

— Nu te crede prea mult dragul meu prieten; n'am căzut numai pentru tine în minciună. Mi-am găsit iubitul tot în chip de șerpe, și trebuind să rămână tot șerpe, și așa vreau ca să fiu tot ca iubitul meu, până-ce om pute să fim unul altuia!

De atuncea insula șerpilor a mai fost odată frumoasă, dar' n'a văzut-o nimeni, poate doară cine o mai trăi în anul 2000, și o fi poet!

Din Țeara-Hațegului.

Țeara-Hațegului se află așezată în colțul de meazăzi-apus al țerii Ardealului. Ea este unul dintre cele mai frumoase ținuturi ale țerii noastre și este vestită atât pentru frumsețea sa, cât și din trecut, de oarece aici a stat odinioară orașul cel mai de frunte al Daciei *Ulpia Traiană*, la satul de azi Grădiște, precum și alte orașe și alcătuiți de ale marilor noștri străbuni.

Giur împregiur se înalță dealuri și munți puternici, cari închid în mijlocul lor un șes, numit *Valea Hațegului*, cu o așezare foarte frumoasă. Ea este acoperită de sate și brăzdată de riuțe și păraie, cari se grăbesc a se

frunte. Una merge din Valea-Murășului, pe Streiu în sus; a doua vine din valea Jurilor, la meazări, și a treia vine din Bănat, prin strâmtoarea numită *Poarta-de-Fer*.

Pe aceasta din urmă cale a străbătut împăratul Traian cu oastea sa la orașul cel mai însemnat al Dacilor, la Sarmis-Egetusa, care apoi a primit numele de *Ulpia Traiană*.

Locuitorii din Țeara-Hațegului sunt în parte covârșitoare Români; numărul străinilor, față de mulțimea cea mare a Românilor este cu totul neînsemnat.

Locul cel mai de frunte în Valea-Hațegului, e erășelul *Hațeg*. El are 1852 de locuitori, cari sunt partea cea mai mare Români. În Hațeg era mai înainte o stație a stabului regimentului I. român grănițer, ear' acum se află o școală grănițerească română

cercei, salbe ș. a. cari atrag mai cu seamă pe ficii și pe fete.

Târgoveții sunt îmbrăcați în haine de sârbătoare, căci Românului îi place să meargă la târg gătit și cu haine alese. El merge să-și cumpere cele de lipsă, dar' îi place să-și și petreacă la târg, ear' mai ales tinerii, fetele și ficiorii se ochesc și fac cunoștință unii cu alții.

După-ce au isprăvit cu târguitul, târgoveții se îndreaptă rind pe rind spre cortul mai din fund, din dreapta, unde se vinde vin, bere și rachie; după osteneală și multă vâlmășeală îi cade omului bine câte un păhar de beaură și un scaun de odihnă. Unii mai trag câte un păhar și peste sete, și-și fac voe bună și-și petrec, »ca în târg« vorba Românului. Ear' veselie o măresc țiganii lăutari, cari trag când câte una duioasă, când

Un târg în Valea-Hațegului.

împreună cu valurile *Streiului*, rîul cel mai de frunte în partea aceasta.

Dintre munți cei mai însemnați sînt munții Hațegului, la meazăzi, în mijlocul cărora se înalță frumos *Retezatul*, cu vîrful ciuntat.

Despre Retezatul se spune, că odinioară, în vremile de demult, când prin țeara noastră trăiau uriași, a fost cu vîrf, ca celelalte piscuri. Se spune apoi, că un uriaș, care locuia în ținutul acesta, trăind în dușmănie cu alți uriași, vecini de ai sei, a aruncat odată cu mînie un plug de fer după unul din ei și ferul lovindu-se de munte, i-a retezat vîrful.

Așa ne spune povestea, că a devenit Retezatul cu vîrful ciuntat, cum îl vedem azi.

Printre dealurile și munții, cari mărginesc Valea-Hațegului, străbat trei căi de

bună, apoi scaunul unui vicariat român grec. și al unui protopopiat gr-or, și mai multe diregătorii.

Afară de Hațeg mai sînt și alte comune fruntașe.

Ilustrația sau chipul din numărul acesta al foii noastre ne înfățișează un târg sau bîlcu din o astfel de comună de pe Valea-Hațegului.

Oamenii, tineri și bătrîni, bărbați și femei s'au adunat din toate părțile și se amestecă vînzînd și tîrguind. Ici, mai la stînga s'au așezat țigani lingurari, cu linguri de lemn, cu căldări, cu oale ș. a. spre dreapta vedem precupețe de ungur vînzînd pepeni și verdețuri, apoi dăm cu ochii de Moți, cu donițe și ciubare, ear' în fund se află șetrile, unde se vinde giolgiu, cisme, pelării, căciule, pieptare și mărunțisuri, precum carpe, inele,

veselă și de joc. Prietini beau și închină în sănătate, ear' fetele și ficiorii adeseori se incing la horă și la alte jocuri, de păraie pămîntul sub picioare.

Așa se ține târgul, prin satele din Valea-Hațegului cu umblet mișcare, sgomot, veselie, cântece și joc până înspre seară, când târgoveții pleacă cătră casă veseli și mulțumiți.

Vorbe înțelepte.

— Una la săptămână. —

Testament național.

Poetul nostru Ienache *Văcărescu*, care a trăit în veacul trecut, a scris pentru urmașii sei următoarele:

„Urmașilor mei Văcărești

„Las voaie moștenire

„Creșterea limbii românești

„Și a nației iubire!

Acest *testament național* ar trebui să-l lase cu limba de încarte fiecare Român urmasilor sei, din tată în fiu, pentru toate vremurile.

PARTEA ECONOMICĂ.

Ce să facem în grădina de pomi iarna?

Fiecare va răspunde poate-că: Ce să facem? Nimica. Și eu zic nimica, dacă pământul e înghețat os. Însă, când pământul nu e înghețat, precum se întâmplă foarte adese-ori, atunci tot mai putem face câte ceva; — ba putem face foarte mult, mai ales dacă avem mai multe zile linc după olaltă.

Știm, cât de frumoasă sînt poamele coapte, când le vedem în pom, dar' mai virtos știm, cât de bine se plătesc poamele frumoase. Dar' mai știm și aceea, că pomii nostri ici colea au început a produce rod slab, ba nici-decum din pricina, că pomii nu mai au ce scoate din pământul săracit.

Acum iarna avem timpul să ne gândim la aceasta, acum putem și ajuta. Cum să ajutăm? Să punem pomilor gunoiu. Mulți știu, cum să ajute, însă nu o fac, sau dacă o fac, nu o fac cum trebuie. Cei mai mulți dintre economi nu știu, cum au să pună la pomi gunoiul. Cei mai mulți îl pun aproape împregiurul tulpinei.

Însă gunoiul pus astfel, pomilor mai nu le ajută nimica, căci mustețele, rădăcinile sugătoare și nutritoare ale pomilor nu sînt aproape, ci departe de tulpină, — aproape acolo unde se sfîrșesc crengile ceroanei. Deci, după-cum coroana e mai mare sau mai mică și gunoiul va trebui să se pună mai departe sau mai aproape de tulpină. Dar' cum să se pună? Acesta este lucrul cel mai însemnat și totuși puțin cunoscut economilor nostri. Rădăcinile sugătoare se află în pământ la o adâncime oare-care, deci n'am face bine, dacă am pune gunoiul la suprafața pământului, mai ales atunci nu când pământul e totuși virtos.

Gunoiul trebuie să se pună în gropi, cari le facem cu lopata (hârlețul) sau cu un sfredel anumit, ce se poate cumpăra la ori-care ferari.

Adâncimea gropilor să nu fie mai mare de 40—50 cm. Numărul gropilor să nu fie mai mare decât atâta, ca gropile să nu fie mai puțin un metru una de alta. La făcutul gropilor să fim băgători de seamă și să nu vătămăm rădăcinile cele mai groase. Cel mai bun gunoiu pentru pomi e compostul, adică o mestecătură de toate soiurile de gunoiri animalice și de toate lăpădăturile din casă și curte, precum sânge, pene, pele, pulbere, cenușă, var, frunze și altele, cari materii grămădite la olaltă să fi stat cel puțin o jumătate de an. În lipsa acestui gu-

noiul e foarte bun și gunoiul de vite putrezit sau neputrezit, mai ales dacă acestuia am adaus mai de mult cenușă de lemn.

Lucrul acesta se poate face iarna foarte bine și după-cum vedem fără multe osteneți.

Tot acum, iarna dacă timpul e mai linc, putem sădi pomi din școala de pomi în grădina de pomi și putem sădi pădureții din școala de sămănat în școala de pomi. Acum se prind mai bine, dacă ne îngrijim, că să punem gunoiu împregiurul fiecărui pom. Gunoiul ține caldura și rădăcinile să prind.

În fine mai putem face iarna încă un lucru foarte însemnat. De multe-ori nu am strins de cu toamnă sau am uitat de a strînge cuiburile de omizi stricacioase.

Ceea-ce am întrelăsat toamna putem face acum foarte bine. Afară de aceste lucruri mai sînt și altele mai mărunte, cari le putem face. Acum putem pregăti parii de lipsă la săditul pomilor, dacă nu 'i-am sădi acum, căci primăvara nu prea ajungem.

Îngrijirea de vite.

Puterea animalelor e foarte însemnată în economie. Fără de putere nu putem face nici un lucru. Economul fără de trăgători e ca și corpul fără de suflet. Economul, care n'are trăgători buni, când are lipsă de ei nu-și poate lucra pământul cum trebuie, pământul nu dă roada îndestulitoare. Cu trăgători slabi multe lucruri nu le putem face. Cu trăgători slabi nu putem ara pământul mai adânc, nu-l putem lucra cu unelte mai bune și mai grele.

Tăria trăgătorilor atârna mai mult dela nutrețul, ce li-se dă; căci nutrețul întărește muschii. Nutrețurile cele apătoare, precum e iarba cea tină și fragedă, fiind tare apătoare face muschii apătoși, slabi. Trăgătorii nutriți cu iarba obosesc de grabă la lucru și asudă.

Nutrețurile uscate adică fânul, dar' mai ales fânul de trifoiu și cel de mazărice, face muschii uscați și tari; tot așa și nutrețurile mărunte: ovėsul, tărțile, sęcara. Trăgătorii nutriți cu nutrețuri uscate nu obosesc, cu ei putem lucra pământul mai bine și astfel pământul ne dă mai mult.

Primăvara sînt lucrurile cele mai grele. Atunci trebuie să pregătim pământul de sămăntură. Pe timpul acesta trebuie să avem trăgători cu putere. Însă acestia nu 'i putem ave, dacă facem cum de obicei fac economii nostri. Iarna se nutresc foarte slab trăgătorii, numai cât să-i „poată scoate din iarnă“ sau să nu le „pună pelea în pod“, precum zic ei,

Tuleii rēi sînt nutrețul de rind, dacă mai sînt și de acestia. De multe-ori în

mijlocul ernii se gată și tuleii. Acum în ruptul capului umblă economii după nutreț, Până-ce află, ce fac bietele vite? Se satură de răbdări fripte. Și lipsa aceasta se ivește mai de multe-ori peste iarnă. Se înțelege, că vitele astfel nutrite abia scapă cu vieța din iarnă. Primăvara se începe lucrul. Atunci bietele vite nu au un fir de tuleu, de paiu, de fēn. Iarba abia a început a încolți pe cāmp. Iarbă aceasta e acum unicul nutreț, acum, când e lucrul cel mai greu. Vitele abia au scăpat din iarnă, nu au putere; iarba nu le dă putere; cum lucră cu astfel de vite? Cum? Tragi 2—3 brezde și apoi le lași să pască 2—3 ore iarba abia încolțită. Îți trebuie zile, până-ce ari un juger. Și apoi cum 'l-ai arat? Abia ai săgărit pământul. Ce recoltă poți să aștepti din pământul astfel lucrat?

Este mare scādere aceasta. Foarte rēu fac economii nostri, că nu se îngrijesc să dea și iarna trăgătorilor nutreț mai bun. Îndeosebi cu 5—6 săptămāni înainte de a se începe timpul lucrului, să nu lipsească fēnul, care în cele 2 săptămāni din urmă trebuie să se dea în fiecare zi, cel puțin odată. Dacă în săptămāna din urmă le putem da și ceva nutreț mărunt (tărîte, pisat de ovēs etc.) cu atât mai bine este, cu atât mai tari vor fi, cu atât mai bine ne vor lucra trăgătorii, când începem lucrul de primăvară. Foarte bun nutreț sînt peste iarnă și brozbele, din cari însă în cele 5—6 săptămāni din urmă dăm din zi în zi tot mai puțin, dānd în locul lor nutrețuri uscate, mai ales fēn.

Dar' pe lângă aceea, că nutrim trăgătorii așa, precum am zis, mai trebuie să-i și grijim cum să cade. Staulul să-l aerisăm în fiecare zi. În fiecare zi să facem trăgătorilor așternut curat, ducēnd așternutul cel vechiu pe grāmada de gunoiu.

Curățenia e tot așa de lipsă animalelor ca și nutrețul. Deci în fiecare zi să curățim vitele cu țāsala și cu peria.

Economii nostri nu cunosc însemnătatea curățeniei, și lasă, ca vitele să fie murdare, ba chiar țin ca vitele să fie murdare, să se vadă baliga pe ele, ca să nu zică cineva, că n'au ce mânca. Rēu fac economii nostri. Ei nu știu, că dac vitele nu sînt curate, nu le prieste nici nutrețul; nu numai pentru-că neconținut sînt neliniștite prin męcărime, ci și pentru aceea, că nici nu pot mistul bine ce au męcāt.

O foaie germană ne împărtășește regulile următoare referitoare la căutarea vitelor.

A. Staulul. (Grajdul)

1. Grijeste ca în staul să fie totdeauna aer curat și căldură neschimbată (15° R.). Atât aerul, cât și căldura sînt

neîncongiurat de lipsă, pentru sănătatea vitelor. Curentul poate produce morhuri.

2. Caută, ca staulul să fie totdeauna curat, caută ca udul să se scurgă bine, padimentul (podeala) și iesele să fie totdeauna curate, așternutul să fie bun și călduros.

3. Staulul să fie luminos, însă trebuie să știm, că și lumina prea multă e stricăcioasă; ea neliniștește animalele.

B. Tractarea vitelor.

1. Ține vitele curate. Pune-le așternut bun; curățe-le cu peria, căci numai astfel pot rămâne sănătoase.

Umblă bine și blând cu ele și la lucru cruță-le.

Când numai se poate lasă-le să facă mișcări în aer curat.

2. Toate lucrurile, ce le facem în staul, să le facem în liniște, căci șgomotul irită (întărită) vitele și ele nu mistue bine nutrețul.

3. Animalele bolnave nu le griji nici odată cu mijloace dureroase.

C. Nutrirea.

1. Ține nutrețul în loc curat și nu da vitelor nici odată nutreț stricat.

Dă-le nutrețul cu rînduială, la timp anumit și nu le da tot nutrețul deodată ci în mai multe porțioare.

3. Nu schimba nutrețul prea adeseori; ear' dacă îl schimbi nu-l schimba deodată, ci pe facetul. Ori-ce schimbare făcută prea repede e stricăcioasă vitelor.

4. Dă vitelor sare.

5. Dă-le apă curată, însă nu prea rece.

Adunare agricolă în Veștem.

Despre adunarea „Reuniunii române de agricultură“ din comitatul Sibiiului ni-se scriu următoarele:

Adunarea s'a ținut sub presiul dlui Demetriu Comșa, care în fața a unui public numeros din comună prin o cuvîntare însuflețitoare a provocat pe cei de față a-și spune lipsele și necazurile lor, privitoare la economia rurală, îndemnându-i a se asocia în reuniune agricolă și a-și forma bancă de împrumut în comună.

La această din urmă s'au însinuat vre-o 30 de indivizi din cei prezenți și cu ajutorul lui Dumnezeu cred, că se va și duce îndeplinire.

La acest succes pe lângă domnul preșident mai sus amintit, mai au merit și unii din comună și dintre domnii străini d-nii Iuliu Bardoși, inspector școlastic în pensiune, dl secretar al reuniunii Victor Tordășan etc. cărora pentru participare și consfătuire noi le aducem pe această cale sincerile noastre mulțumite.

Veștem, în 20 Decembrie 1896.

Teodor Coman,
paroch.

Termine.

— Scutirea de dare pentru datorii. —

În numărul trecut am făcut cunoscut, că datorășilor, cari au datorii întabulate pe averea nemışcătoare, li-să scade din dare, dacă își înștiințează datoria la primărie. Cum au să porceadă la înștiințare, am scris în numărul trecut. Aici aducem de nou aminte cetitorilor noștri, cari au datorii întabulate, să nu uite a și-le înștiința. Terminul este 31 Ianuarie cāl. nou., adică mai este vreme de 10—12 zile.

De ale casei.

Leacuri împotriva arsurii. Împotriva ranelor făcute prin arsură sînt mai multe leacuri. Cele mai bune sînt următoarele:

La arsuri mici e bine să punem în clipa în care ne ardem, sare măruntă așa, că se acoperim cu sare locul ars și să-l lăsăm astfel acoperit o vreme oare-care. Prin aceasta să împedecă a se face beșică și arsura trece în curînd.

La arsuri mai mari e bine să ne ungem, îndată ce ne-am ars, cu ulei de in (sau și de altceva) amestecat cu apă de var în părți de o potrivă, sau dacă nu avem îndemână de aceste, să punem pe arsură albuș de ou.

Folosind unul din aceste leacuri, nu vom avea dureri și arsura se vindecă ușor.

Știri economice.

Starea sîmînturilor și a agriculturii peste tot, după rapoartele intrate la ministrul de agricultură, în părțile noastre este următoarea:

Vremea moale, aproape de toamnă, din luna Decembrie, a fost priincioasă pentru continuarea lucrului de câmp, care încetase pe la finea lui Noembrie. În zilele din urmă însă nopțile au început a fi geroase și astfel sîmînturile tîrzie (din Dec. și Noembrie) au răsărit de tot rare. Sîmînturile de toamnă, cari au fost sîmîntate de vreme, deși lipsește acoperemîntul de zăpadă, stau destul de bine, ba în unele părți sînt îmbelșugate. Îngrijire dau numai insectele stricăcioase sîmînturilor, cari se ivesc ici-colea, dar' cu deosebire șoarecii, cari s'au înmulțit prin comitatele Bichiș, Sătmar, Cianad, Torontal, Timiș, Treiscaune, Hunedoara și Solnoc-Dobăca. Sîmînturile de rapiță stau foarte bine. Lipsa de nutreț în părțile noastre nu să simte, paie încă sînt destule.

Pagube prin șoareci. Din comitatul Bichiș să scrie, că acolo s'au sporit grozav șoarecii; economii au încercat a-i stărpi cu bacilul de tifus, dar' până acum încercarea a fost zădarnică.

Clujul sub Carantină. Din Cluj să scrie că între porci s'a lătit boala de porci, ear' între vite durerea de gură și de unghii. În urma acesteia orașul a fost pus sub carantină, adică este oprit, ca vitele să fie scoase afară din oraș. Boalele aceste sînt grele și fac mari pagube în vite.

Boală de porci. Boala de porci bîntuie în mai multe părți. Din Vaislo (comit. Baranya) să scrie, că mor cu deosebire pur-

cei de 3—5 luni; între porcii mai bătrîni până acum nu s'au ivit boale.

Din Senașul-mare (comit. Bichiș) să vestește, că să prăpădesc porcii bătrîni, așa că economii sufer mari pagube.

Fără plată. Nu la noi, ci în Belgia s'a făcut o mare ușurare economilor. Ministrul căilor ferate din aceea țeară a înaintării, a dat poruncă, că economii n'au să plătească nimic pe trenuri pentru produse economice, ce le duc pe tren la orașe spre vînzare. Economul din Belgia poate deci să ducă la oraș poame, verdețuri, unt, lapte-oaie, galițe etc., fără nici o plată, până la o greutate de 60 de kilograme. Aceasta ușurare este numai pentru economii. Mijlocitorii și neguțătorii nu să bucură de această înlesnire.

Cînd vom ajunge oare, ca și „părinteșcul“ nostru guvern să se gîndească la asemenea înlesniri pentru noi?

Brasilia plătește cu cafea. Din Hamburg, marele port de negoț al Germaniei să vestește, că firma Behrens și fii a cumpărat 24.000 de saci de cafea brasiliană. Guvernul din Brasilia adică, în loc să plătească interesele după datoriile statului în monedă de aur, a cumpărat cafea și a trimis-o la firma Rothschild din Londra, care apoi a vîndut o firmei Behrens în Hamburg.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonent Nr. 5193. Dacă stă treaba astfel cum ni-ai descris-o, vitregul tată nu poate și nu are dreptul se ceară dela d-ta nimica din averea ce ți-a dat-o moșul d-tale. Dar' poate-că el caută parte pe altă basă; de aceea cînd o fi să te pîrășă, — pentru-că fără pîră nu poate ajunge nimica, — d-ta se-ți iai un avocat, care să te apere.

Abonenta 504. Căutați la comună descripția membrilor dela comuniunea bărbatului dintăi. Dacă muerea din întrebare e luată între membrii de comuniune atunci i-se cuvine parte din averea primului ei bărbat, pentru-că așa dispun legile grănițerești. I-se cuvine și atunci parte, dacă are testament ori contract de căsătorie dela primul ei bărbat.

Cetitorului din St. Mihail. Juratul d-voastre a făcut foarte bine, că a controlat birtul lui Costa. Asta nu e faptă urtă ci faptă bună; ear' un birtăș cinstit nu se teme nici cînd de controlă, ba trebuie să-i pară bine, că se face cât de des, și se constată că are beuturi bune.

Abonent 7275. Pămîntul de care întrebă nu se poate dobîndi pe nici o cale. Dacă să putea ar fi făcut consistorul d-voastre pașii de lipsă ca se pună mîna pe el, — dar' s'a prea învechit treaba. Lucruri cari ți s'au luat pe nedrept, — nu le mai poți cere îndărăpt după 32 de ani. La D-voastră au trecut însă 77 de ani dela cele întemplate! —

Unul dintre abonenții din Bosovici. Singur nu poți se pîrăști ci numai prin avocat. Iați dară un avocat bun, care poate se-ți scoată banii dela soerul muierei d-tale. Ați făcut greșală atunci cînd n-ați făcut contract de căsătorie la notarul public. Acuma merge treaba mai greu, dar' totuși se poate face.

Monografia comunei Rêhâu.

de

Nicolae Cârpișan, paroh.

I. Istoricul comunei.

Dacă călătorești din vechiul oraș Sebeșul-săsesc pe drumul către Sibiu, dai la 6200 chm. de o cale bine grijită de aproape doi chm. lungă, care șerpuiind printre bogate arături te conduce în comuna Rêhâu. Date sau documente scrise despre originea și istoria acestei comune avem foarte puține și și acelea nu ne dovedesc de ajuns, dacă a fost comuna înainte de venirea Sașilor în Transilvania, sau o au întemeiat ei la venirea lor aici; în această privință deci sîntem siliți a ne lua după spusele oamenilor și după poveștile din gura poporului.

Comuna veche *Rêhâu*¹⁾ a fost așezată la drumul țerii de astăzi; aici au locuit Românii și Sașii împreună, ne mai putînd ei însă suferi dese năvăliri și prădări ale Turcilor, Românii s'au tras spre mează-zi în pădurile dese și au întemeiat comuna de astăzi, ear' Sașii fiind mai puțini, parte au perit de armele Turcilor, parte au scăpat și s'au așezat în Vingard, Berghin, Călnic și în alte sate, pe lângă rudeniile lor. Timpul de despărțire al acestor două naționalități tradițiunea îl pune pe timpul războiului din Transilvania al lui Mihaiu Viteazul, voevodul României.

După-ce Mihaiu Viteazul sdrobi la Șelimbăr în anul 1599 armata lui Bathory, plecă spre Alba-Iulia. În această cale a lui dete lângă drumul țerii și de comuna Rêhâu, pe care, după tradițiune o nimici cu foc. Vrînd ostașii lui Mihaiu a deosebi pe Sași de Români îi sileau să zică cuvintele »Turta, burdă, Mihaiu Vodă«. Aceste cuvinte sunînd pocit în gura Sașilor, ei erau prinși și osândiți fără milă. Această crudă tractare se fi silit pe locuitorii a-și părăsi vetrele străbune pentru totdeauna și a-și căuta alte locuri. Astfel Românii și-au așezat nouele locuințe pe teritoriul de azi al comunei.

În istoria Sașilor din Transilvania aflăm prețioase date despre comuna noastră, dar' acele se vede, că au în vedere comuna numai ca comună săsească. Ea ne spune, că despre Rêhâu se face prima dată amintire în anul 1291²⁾ când Toma, fiul lui Petru din Varda (Oarda de azi) vinde averea sa »Cut« (Cutul de azi) judeului din Călnic Daniel. Această avere a fost între *Ryho*

(Rêhâu) și între *Zekesch* (Cunța). La anul 1309³⁾ se aminteste preotul Daniel din Ryon, în alt loc se numeste Daniel din Rychove. Acest Daniel, fiul lui Iacob, judeului din Călnic, vinde partea sa de avere rudeniilor din Deme-terpataka (Drâmbariu). — Judecia pe acel timp se moștenea, trecea adecă dela părinte la fii, la nepoți și așa mai departe fără-ca să se aleagă de obște judele, precum aceasta se face în ziua de azi; și acești juzi moștenitori (Erb-richter) se numeau grofi (Grafen oder Gräfen). La 1330 în 30 Maiu se aminteste preotul Nicolaus din Ryho.⁴⁾ La anul 1339 plătește preotul din Reho colectorului papal 7 mărci (28 fl. argint).

Din aceste date se vede, că comuna noastră se numea în mai multe chipuri precum: Ryho, Ryon, Rychove și Reho.

De aici am puté face concluziunea, că străinii acomodându-se cu greu graiului românesc și neputînd statorî un nume pentru comuna noastră primit de toți, o numeau în deosebite chipuri; ear' concluziunea mai departe ar fi, că comuna a fost întemeiată de Români, cari o numeau Rêhâu, ear' pre sine Rêhoveni. Nemții o numesc: Reichau și Recho, ungurii Reho — în limba latinească se numeste tot: Reho, ear' locuitorilor din Rêhâu le ziceau Rihovensens.⁵⁾ Se naște acum încă o întrebare însemnată Anume: cum e mai bine de a se scrie numele comunei? Rêhêu, cu doi „e“, sau Rêhâu cu doi „a“, sau Rêhâu cu „e“ și „a“? Eu cred, că numai o formă poate fi bună și corectă anume: „Rêhâu“ după rădăcina cuvîntului „Rychov“ din care i s'a schimbat în „e“ adecă în „e“ ear' „o“ în „a“, ceea-ce și natura limbii admite și numai așa poate să fie.

În anul dintăiu al domniei regelui ungar Albert (1437—1439) năvălind Turcii pe la „Poarta-de-fer“ în Transilvania, au nimicit: Sebeșul-săsesc și satele din giur, dar cu deosebire Pianul, Rêhâu și Lancrămul așa, că numai la 1494 s'au mai putut împopora întru atât, ca să-și poată susține ear' preot.⁶⁾ Abia restaurată însă comuna de prădările nefericitului an 1438⁷⁾ și regele Matia, la anul 1464 cinstește pentru bravuri în războiul fraților Ioan și Andreiu Pongratz, Sebeșul cu satele:

¹⁾ Vezi și programa gimnasiului săsesc din Sebeș pe anul 1882 pag. 22 și 33, unde se zice, că plata preotului din Rêhâu era 14 mărci (à 4 fl. = 56 fl.) și că el la 1319 se mută ca preot în S-Sebeș.

²⁾ Vezi și programa citată pag. 29.

³⁾ Rădăcina cuvîntului »Rychov« se află astăzi în numirea locuitorilor după comuna »Rêhoveni« și nu Rêhêuani nici Rêhêiani. Într'un contract, ce-l am eu dela anul 1805 se zice »Cum Onea Băscă, incola Rihovensis« ceea-ce înseamnă: Cu Onea Băscă, locuitor în Rêhâu.

⁴⁾ Vezi programa citată pag. 42.

⁵⁾ „ » „ „ „ 46.

Loman, Rêhâu, Călnic, Petrifalëu, Pianul-săsesc, Deal, Rêchita, Săsciori și Pianul-românesc, de sub care posesiune locuitorii numai cu greu au putut scăpa. la anul 1567. Sub Ali-Beg năvăliră Turcii ear' în Transilvania pe la »Poarta-de-fer« prădând tot ce le venea în cale; abia învingerea lui Pavel Chinezu de pe »Câmpul pânei« (13 Octomvrie 1479) puse stavilă înaintării Turcilor. În acest războiu cu Turcii a suferit mult și comuna noastră, căci abia pe la 1500 s'a putut împopora și restaura întru atât, ca să-și aibă ear' preotul seu propriu.⁸⁾

După o numărare de popor făcută la anul 1508⁹⁾ comuna Rêhâu a avut 21 case, 2 preoți, și o casă părăsită; Călnicul a avut 29 case, 2 preoți și 5 case părăsite; Sebeșul 238 case, 2 preoți și 2 mori. Această numărare de popor are în vedere numai pe locuitorii Sași, ceea-ce se explică și prin împregiurarea, că fiind ei puțini în comuna noastră s'au stîns și pierdut de tot, pe când în comuna Călnic fiind de pe atunci mai puternici, formează și astăzi un popor trainic în comună.

Aceste date istorice sînt așa dară în deplină conglăuire cu cele-ce povestesc oamenii (tradițiunea) despre năvălirile Turcilor în comună. Dacă mai adaugem și expedițiunea lui Mihaiu Viteazul pe aceste locuri și poate multe alte năvăliri de mai înainte, vom da tot dreptul acelor strămoși de ai nostri, cari mai bine au părăsit vechile lor vetre și locurile frumoase dela șes, decât să muncească și se ostenească în sudori crunte totdeauna pe seama năvălitorilor Turci; și așa pornind spre miază-zi și-au întemeiat încetul cu încetul pe locul de azi al comunei nouele lor vetre.

Cei dintăiu, cari s'au mutat dela drum s'au așezat unii pe la Achim Bena (azi Toma Irimie) și giur într'opoiară largă, încungiurată de stejari bătrâni, alții pe locul, care azi formează proprietatea lui Filimon Fulea și în mijlocul comunei. Preotul cel dintăiu, care a venit din drum, se zice, că a șezut în curtea lui Ioachim Căpălnariu, mai înainte a lui George Popa, preot de unde se explică și împregiurarea, că capitlul săsesc din Sebeș lângă această curte și-a ales loc de casă, una pentru mai buna siguranță, alta pentru poziția mai plăcută. Astfel ușor înțelegem pentru-ce erau aceste două curți preotești una lângă alta. Pe la anii 1760—70 un anumit George Popa preot, a dat unui frate al seu o parte din curte în breazdă cu curtea »popi-

⁶⁾ Vezi programa citată pag. 50 și 52.

⁷⁾ Comunicată verbal de dl Ferdinand Baumann, directorul gimn. din Sebeș după datele din archiva bisericeii din Sebeș.

¹⁾ Cele împărțite despre istoricul comunei le-am luat după-cum mi-le-a povestit: Nicolae Fulea, crâșnic, născut la 1821, Ana, preoteasa lui Dimitrie Munthiu născ. la 1809, Nicolae Oni Floca născ. la 1826 și Nicolae Fulea (gaga) născ. la 1808.

²⁾ Cele comunicate aici mi-le-a împărțit verbal dl Ferdinand Baumann, directorul gimnasiului din S-Sebeș, care avu bunăvoința a-mi da mai multe date despre comuna noastră.

«sas» pe care el și-a făcut casă, așa azi între curtea veche preoțească și cea a popi sas se mai află o curte cu casă.¹⁰⁾

Locuitorii de azi setoși de a afla cu tot dinadinsul teritorul unde zac ruinele vechi comune, au început a face săpături pe locurile, despre cari le spune lor tradițiunea. Așa la 1820¹¹⁾ George Cărpinișan săpând în pământul seu (numit «Arsură» după numele dricului unde se află), care astăzi este al lui Ioachim Căpâlnariu, a dat de zidul unei pivnițe, în a cărei fereastră găsi o sticlă cu beutură spirtuoasă de culoare galbină. La anul 1840 Nicolae Oni Floca¹²⁾ a săpat în moșia sa situată cam la 100 m. din drumul țerii la stânga calei, ce duce dela cărcimă înspre fânațe, și a aflat cam la 40 m. departe de capul pământului un zid, care mergea dela Ost spre Vest, de o grosime de aproape 50 ctm., făcut din peatră de riu și var. Continuând săpăturile a găsit și capete și oase de oameni, ce-l făcu să încete și să astupe ear' săpătura.

(Va urma.)

CRONICĂ.

Dar de Crăciun dela — procurorul. În ajunul de Crăciun administrația „Tribunei” și a „Foi Poporului” a primit dela procuratură un surprinzător dar de Crăciun, în forma unei hîrtii, prin care și-se cere, ca în timp de 24 ore să plătească 500 fl. altfel suma aceasta se va lua prin executiv din cautiunea ziarelor, ceea-ce ar ave de urmare *oprirea lor*. Surprinsă de acest dar administrația noastră s'a grăbit a da cei 500 fl.

Suma aceasta însemnată e *amenda*, ce și-s'a dictat din partea tribunalului din Cluj în ultimul proces, al IX-lea, al „Foi Poporului”.

Darul de Crăciun al episcopului Pavel. Cetim în „Familia”: Sîntem fericiți a aduce la cunoștința de obște un fapt care va umplè de bucurie toate inimile românești. Aflăm, că Exc. Sa episcopul Mihail Pavel a depus în săptămîna trecută la mâinile capitlului gr.-cat. din Oradea-mare o *sută de mii de florini*, ca adaus la fondul Pavelian, menit pentru scopurile culturale ale diecesei gr.-cat. române de Oradea-mare, care astfel a atins suma de *șese sute de mii de florini*. Sută de mii, depusă acuma, după-cum ni-se spune, este menită pentru asigurarea internatului și a școlii române de fete din Beiuș, întemeiate tot de Exc. Sa. Faptul acesta este atât de strălucit, încât ori-ce cuvinte de laudă și de admirare sînt palide. Neîntrecutul binefăcător, care de mult și-a făcut un nume nemuritor în istoria culturală a Româ-

¹⁰⁾ Povestite de vîd. Ana I. Ioan Popa, nepoata fostului preot George Popa, care spune, că a auzit dela socrii sei povestind, că în aceea curte au șezut tot preoți de când s'a mutat satul dela drum, și că pe toți preoții și-au chemat George. Au trebuit se fie doi sau trei preoți cu acest nume.

¹¹⁾ Împărțit de preoteasa Ana lui Dimitrie Munthiu.

¹²⁾ Împărțit de însuși Nicolae O. Floca.

nilor din Ungaria, de astă dată s'a întrecut pe sine însuși. Atotputernicul Dumnezeu s'î lungească firul vieții în sănătate depînă, ca să se poată bucura ani îndelungi de fructele binefacerilor sale neasămenate!

Procesul Bocșanilor. „Tribuna” scrie, că în procesul Bocșanilor dl advocat din Lugos Coriolan *Brediceanu*, ca apărător al celor osândiți și întemnițați, a dat recurs la *Curie*, cerînd de nou renoirea procesului, pe temeiul mărturisirii adevăraților făptuitori. Motivele pe temeiul cărora s'a cerut renoirea, sînt mărturisirile, a doi inși că reîntorcîndu-se în seara de 10 Maiu dela o petrecere românească, și năcăjiți ră Maghiarii au dus toate musicile din Bocșa la Milleniu, și-au răsbunat asupra steagurilor ungurești, fără a fi fost însă îndemnați de cineva. Acești doi făptuitori sînt *Nicolae Loga* și *Dumitru Căzan*: toți ceilalți întemnițați sînt nevinovați.

Volnicia unui slujbaș. Din *Cenade* primim știrea, că murind femeia unui slujitor român dela moșia fondului Suluțan, deși slujitorul a mers în două rënduri la matriculantul *Tuzon Gyárfás*, după hîrtia de înmormîntare, acesta abia a treia zi dela moartea femeii și-a dat-o și și atunci tîrziu, de oare-ce căsenii „vrednicului” matriculant și-au făcut cunoscut, că „domnul e obosit, fiindcă a fost la o nuntă și acum trebuie să doarmă”. Astfel bietul om a trebuit să aștepte și a șosit acasă tîrziu așa că preotul a trebuit să înmormînteze femeia noaptea, spre mirarea și mîhnirea tuturor. Oare pentru aceea sînt puși slujbașii unguri, ca să-și bată joc de noi?

Slăbiciunile unui preot. Un corespondent al nostru din comuna *Armeni* ne face-cunoscute mai multe slăbiciuni și purtări rele de-ale preotului de acolo V. B. Acum pomenim numai una, purtarea sa necuviincioasă față de învățătorul din *Armeni*, *George Petru*. Dînsul are mînie pe învățător și de aceea nici odată nu a luat parte la facerea repartiției pentru plata învățătorească, zicînd, că „nu are nici o lipsă de repartiție”, nici nu cerce-tează școala, ear' acum mai de curînd în 27 Dec. 1896. vîind numitul învățător a ținea o predică în biserică, după sfîrșirea slujbei dumnezeiești, preotul și-a oprit și arătîndu-l cu degetul a zis cătră oameni: „nu mai ascultați de mincinosul acela, că vî tot minte”. Această întîmplare a scîrbit pe oameni. Noi îl întrebăm, că cu astfel de purtare vrea să dea pildă bună poporului? Așa își pricepe chemarea?

Din barbariile gendarmilor. Earăși ni-se împărțesc docă isprăvuri de ale bașbozucilor stăpînirii. Eată-le:

La 24 Dec. st. v. un Român din Ibașfalău, Nicolae Străjan, tată a 5 copii, eșind din cărcimă, a ajuns, — de ce nu se știe — la ceartă cu un gendarm. Acesta, fără a face cele trei provocări prescise de lege, *scoase sabia și o isbi cu furie de fața lui Străjan*, tăindu-și o parte din obraz, împreună cu falca Nefericitul tată rînit atât de greu, va rămînea pentru totdeauna schilod. E de însemnat că barbaria s'a săvîrșit în ziua mare, pe piața orașului, fiind de față mai mulți martori. Al doilea cas s'a petrecut în seara aceleiași zile tot în Ibașfalău. Țeranul Mihail Bleah, venia dela cîmp, cîntînd din fluer. Niște gendarmi, întîlnindu-și, îl provoacă să nu mai cînte, ci să le ajute să prindă un husar fugar. Țeranul, om pacinic, răspunse că nu se amestecă în asemenea lucruri și voi să-și vadă de drum.

La aceasta însă unul dintre gendarmi, turbat de furie, îl lovi cu putere la un ochiu, care se umflă atât de tare, încât bietul Român de atunci e silit să stea acasă, să se vindece, și astfel nu mai poate căștiga nimic pentru șermana sa familie, al cărei singur sprigin este.

Un obicei uricios. Un abonent al nostru V. Tr. din *Toplița-rom.* să plînge, că nu primește foaia regulat, de oare-ce unii numeri îi ia cineva s'î cetească și nu-și mai dă. „Aici la noi, scrie el, de regulă cărțile și foile se duc la casa comunală; pe cum am băgat de seamă, sînt unii cari știu ceti bine, și le-ar și plăcea a ceti fără bani; și pun mîna pe foaie, ear' eu cînd aș avea lipsă și vreme de cetit trebuie se alerg la alții să mi-o dea”. Foaia este proprietatea sau averea aceluia care o abonează și averea nimîrui nu e iertat a o înstrăina. Aceasta este un obicei uricios și un lucru neiertat și de aceea facem băgători de seamă pe aceia, cari au un astfel de obicei urt, să se lapede de el.

Eșit din temniță. Din *Seghedin* ni-se scrie, că în 31 Decembrie n. a fost liberat din închisoarea de stat de acolo domnul *Nicolae Muntean*, preotul din *Henig*, care a suferit două luni de osîodă, pentru agitație.

Împotriva fiarelor. Din *Vama* (Bucovina) ni se scrie: Am cetit prin foi că în unele părți ar fi locuitorii foarte supărați de lupi; așa s'au fost sporit și în părțile noastre, dară a găsit un mijloc foarte bun silvicultorii, că a otrăvit câte un cal mort și și-a dus în calea lor în pădure, unde fiarele s'au strîns ca la hrană și acolo găseau morți în apropierea hoitului, lupi și vulpi; așa ne-am curățit de fiară.

Nicolae Lucan.

Cas de moarte. Ioan Dologa, paroch gr.-cat. ca soț; Tiberia, Aurel și Eugen ca fii; Dr. Ioan Pop, medic de stab și Demian Pop, paroch gr.-cat în Bichigiu ca frați; Constanția și Maria ca cumnate, precum și numeroși consăngenii, vestesc cu inima frîntă de durere că nemiloasa moarte a secerat dintre cei vii pre prea iubita lor, soție, mamă, soră și cumnată, *Pelagia Dologa*, care după o boală grea și îndelungată și-a dat blîndul și nobilul suflet în mâinile Creatorului Mercuri în 6 Ianuarie st. n. a. c. în al 35-lea an al vieții și rl 10-lea al prefericitei sale căsătorii. Osemintele pămîntesti ale neuitatei defuncte s'au așezat spre vecinicul răpaus Sămbătă în 9 Ianuarie st. n. a. c. la 12 ore din zi, după ritul bisericii gr.-cat. Borgo Tiha, la 7 Ianuarie 1897. Fie-și țîrina ușoară și pomenirea vecinică.

Advocat, deputat și — pungaș. Tribunalul din Budapesta a osândit zilele trecute la 7 luni temniță pe avocatul *Gyurgyik Gyula*, fost deputat, acusat că a furat dela contesa Csáky 900 fl. — Bună potriveală! avocat, deputat și — pungaș!

Avis în cauza școlară! Pentru orientarea dlor abonenți și ca răspuns dlor colegi ce-mi fac întrebări, cu onoare răspund, că „*Tabelele de pîrete*,” 14 Nre sînt gata; celelalte 4 sînt acum în lucrare. Așa, în curînd, după-ce vor fi complete (18) le voiu espeda celor ce au trimis prețul la adresă, ear' celorlalți, cu rambursă. Pentru școalele să-race avem abonate 46 exemplare. La timpul său imi voi țîne de datorie a face cunoscut On. public numele și adresa generoșilor dăruitori și amici ai școlii. Lipova, 29 Decembrie 1896.

Ioan Trducescu, învățător.

Invitare. Ni-să trimit următoare invitate: Corul bărbătesc al bisericii gr.-or. din Băița are onoarea a invita la concertul declamatoric ce-l aragiază Luni în 6/18 Ianuarie 1896 în sala Calmanești din Băița. Venitul curat e destinat pentru fondul corului. Începutul la 7 ore seara. Prețul de intrare: de persoană locul I. 80 cr., locul II. 60 cr., parter 40 cr. După concert urmează joc. Programul. 1. „Din depărtare“, cor bărbătesc de Vorobchievici. 2. „Sentinela Română“, poezie de V. Alexandri, declamată de Avram Mihuțiu jun. 3. „Uite mamă“, cor bărbătesc de G. Dima. 4. „Țiganul și sînții“, poezie de Th. Speranță, declamată de Nicolau Igna, inv. 5. „Cântec de scară“, cor bărbătesc de * * * 6. „El Zorab“, de G. Coșbuc, declamată de Sabin Mihuțiu. 7. „Hai lelițo“, cor bărbătesc de * * * 8. „Norodul și Negustorul“, dialog de Anton Pav, predat de Nicolae Braica și Lazar Gabor. 9. „Sînt vînător“, cor bărbătesc de * * *

Alegere de învățător. Abonentul nostru Petru Tripa din Aciuva ne scrie, că în Aciuva s'a făcut alegere de învățător, Luni, în 21 Decembrie. Fostul învățător Toma Fărcaș care din 1867, adevă de 29 de ani a fost în serviciu, a fost pus în pensie. Dînsul și-a luat rămas bun de la popor și de la băieții de școală Duminecă, în 8/20 Decembrie după săvîrșirea sîntei liturghii, cu cuvinte foarte frumoase și pîtronzătoare. În ziua următoare apoi s'a făcut alegerea noului învățător, fiind de față și dl protopop al Hălmeagului Ioan Groza. Ales a fost învățătorul George Groza, de naștere din Aciuva.

Fericită țeară! De sigur, că pe întreg rotogolul pămîntului marele principat Luxemburg e unicul stat civilizat care se nu știe pe ce se mai cheltuească banii vistieriei statului. Pe cînd în alte țeri miniștri de finanțe nu știu nici cu ce se acopere cheltuelile statului, pe bietul ministru de finanțe al Luxemburgului îl chină grija, cum se cheltuească mai bine prisosurile vistieriei. Camera deputaților a hotărît ca deocamdată să împartă 300.000 franci între comunele principatului.

Foaie între sălbatici. E de necrezut și totuși adevărat: Foile au pătruns deja și între popoarele sălbatică. În orașelul Kibenzi de lângă rîul Congo din Africa ese de cîtăva vreme o mică foaie numită „Minsamu Mianengi“ adevă „Vestitorul Păcii“. Redactorii, preoții din Svedia, trimiși acolo se încreștineze pe sălbatici, scriu în limba locuitorilor. Foaia are mai multe sute de abonenți toți negri ca cărbunel.

Nenorocire. Din Bacamezeu (comitatul Caraș-Severin) ni-se scrie: Vineri la 1 Ianuarie c. n. fiind țeranul de aici, Toma Mager, ocupat în pădurea comunei Batta — cu tăiatul lemnelor, din nenorocire l'a ajuns un ram, lăsându-l mort pe loc. Răposatul a lăsat în urma sa soția și 5 prunci minorenii.

Foc. Din Ișelnița (Bărat) ni se scrie, că Sâmbătă spre duminică înaintea Crăciunului s'a aprins grajdul lui Petru Popovicu de acolo și a ars 2 boi de jug și o vacă. Casele vecinilor, cari erau amenințate, au fost mîntuite de primejdie prin pompa comunei, care a sosit iute la foc și l'a potolit.

Bătăia în Rusia. Guvernorul rusesc din Mohilev Dembovicki a osândit pe un cetățean la 50 de bețe, deși în Rusia deja de mult a încetat pedeapsa trupească. Antistele cer-

cual, căruia i-a încredințat guvernorul săvîrșirea acestei sentențe, a mers și mai departe în zelul său și a dat 100 de bețe osânditului. Nefericitul a făcut arătare și tribunalul a osândit pe antiste la 6 luni temniță pentru abuz de puterea oficioasă. Procurorul de stat a recurat împotriva sentenței la senat, zicînd că executarea sentenței nu cuprinde numai abuzul de putere oficioasă, ci și vinovația împotriva siguranței personale. Senatul a nimicit sentența și a orînduit nouă pertractare. Senatul va trage la răspundere și pe guvernor.

Arsă de vie. Femeia lui Nagy András din Hajdu Bözörmény era vestită în tot orașul ca mare beutoare. Deunăzi, pe cînd, beată ca de obicei, băga pînea în cuptor, ea ameți de dogoreala focului și căzî în cuptor. La casă nu era nimeni. Numai cătră ameezi veni bărbatul. Neaflîndu-și femeia nicăiri el privi din întemplantare în cuptor, unde o privește grozavă i-se desfășură înaintea ochilor. Acolo zăcea femeia sa cu desavîrșire arsă; carnea îi căzuse cu totul de pe oase, ear' oasele i-se prefăcuse în cenușe. Eată isprăvile beției.

Invitare de abonament.

„Foaia Poporului“ este organul pentru popor al partidului național și va apăre de aici încolo ilustrată. În fiecare număr „Foaia Poporului“ va aduce cel puțin câte un chip, uneori și mai multe; pe lângă aceea mai multe îmbunătățiri vom pune în redactarea ei.

Ne vom nisul, ca ea să fie un steag de apărare al cauzei naționale, un prietin bun, un sfetnic și povăzător spre bine al tuturor celor, cari o iau în casa lor.

Rugăm deci, pe toți cetitorii și iubitorii „Foi Poporului“ să o aboneze și să o recomandă spre abonare tuturor prietinelor și cunoscuților lor.

Prețul de abonament este:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg . . . 3 fl. (6 coroane).
Pe o jum. de an . . . 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România.

Pe un an întreg . . . 15 lei
Pe o jumătate de an . . . 7 lei 50 bani.

Pe mai puțin de o jumătate de an nu se primesc abonamente. Terminul de abonament se socotește de la începutul și de la mijlocul anului (1 Ianuarie și 1 Iulie st. v.)

Ne rugăm pentru trimiterea cât mai în grabă a abonamentelor, ca să putem trimite regulat foaia.

Trimiterea prețului de abonament ma ușor se face cu rambursă poștală, (Post-Anweisung, posta utalvány). Abonenții vechi se lipească pe rambursă fășia, în care le merge foaia, ear' cei noi se-și scrie curat și cetet numele, satul și posta din urmă.

Totodată venim a înștiința, că ori-cîns adună cel puțin 10 abonenți noi, va primi gratuit sau în cinste „Foaia Poporului“.

Cine câștigă mai mulți abonenți și are foaia abonată, poate să capete în cinste ori-ce cărți din librăria noastră.

Administrațiunea
„Foi Poporului“.

Mai nou.

Osândă barbară.

La pertractarea judecătorească fi-nută la Cluj, în ajunul Anului-Nou, domnului Andreiu Balteș, apêrat de dl Dr. G. Ilea, i-s'au aruncat osân-dele pentru „Tribuna“ (1 an și 3 luni temniță de stat) și „Foaia Poporului“ (4 luni închisoare) în 1 an și 4 luni închisoare și 300 fl. pedeapsă în bani.

Adevărată barbarie!

R Î S.

Ungurul cătră ful seu.

Miklos bacsii om cu stare
Brînză, urdă, toate are.
El scrie-odat' o scrisoare
Fiului în depărtare:
„Dragă fiul meu, Ianuș,
Vezi tye poarta binye-acuș,
Fi cumintye, nu fi prost
Că naintye cum ai fost,
Că gye nu vei învăța
Vai ș'amar gye pelea ta! —
Astăzi îți trimit eu ție
Patru florinți gye hartye,
Mă-ta fără scirea mea
Îți trimite cinci și ea.
Tu grijestye, nu-i strica
Și-ți învață lecția.
Că rămăi vacă ncalțată
Și eu tot dragul țeu tată:
Miklos Gyuri din Vărbintye
„Teremtete“: om cu mintye.

I. C.

POSTA REDACȚIEI.

Abonent nr. 6222. Poți trimite deadreptul banii la A. arătînd pe cît timp vrei să-ți lași depuși apoi vei primi libelul. — Licenție pentru trafic și sare se câștigă prin finanțe. — „Prietinul sînt. rom. noi nu o avem. I. P. Reteganul se află în Retteg, poșta în loc. — Ori-ce recurs de dare se face la direcția financiară. —

St. M. în Lalașinț. Nu obișnuim a face nicînd „ficțiuni zaristice“ cum zici d-ta. În nr. trecut am luat notiță la „Cronică“ despre afacerea ce te interesează, în curînd vom scrie mai pe larg.

I. B. inv. Arp.-inf. Greșești persoana și astfel și adresa; nu preotul a scris. Noi am cerut dovezi mai sigure de la corespondentul nostru. Vom vedea ce va face.

P. Gh. june în Tîrnova. Pentru răpize scrie (nemțește sau ungurește) boltei Kriszta și tărșa, în Budapesta (Lipot u.) și cere catalog. — E lucru de laudă că ve faci biblioteca, statute însă ve trebuie. Dacă ați face cu învățătorul o bibliotecă școlară, atunci nu aveți lipsă de statute. De altcîm cetește articolul de azi: „Un lucru vrednic de urmat“. Statutele „societății junimii“ le vom publica după-ce vor fi întărite, ca să le poată folosi și alții

Nic. M. în Rodna-v. Mulțumitele noastre; ne vom folosi de ea. Salutare.

Abonent nr. 1853. Iepurele nu e animal rumegător.

N. C. în Fărău. Dacă puteți apriat dovedi cele ce ne scrieți, puteți să nu iscăliți rațiunile. Altcum dacă respectivul face mișelii, adunați dovezi sigure și-l arătați la comitat.

Abonent nr. 1204. Cumpără: Colindele Crăciunului și Paștilor, de P. Băncilă; se află la noi: Tipografia, Sibiu. Prețul 25 cr. și porto 3 cr.

I. C. în Bundorf. Loteria de stat are serii și numeri; câștiga numai așa poți, dacă ese și se ria numărul.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Mora riu
Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

LOTERIE.

Tragerea din 9 Ianuarie n.

Timișoara: 65 32 63 1 78
 Viena: 13 24 86 3 30

Tragerea din 13 Ianuarie n.

Briiu: 62 9 23 83 52

Tirgurile din săptămâna viitoare după cal. vechiu.

Luni, 6 Ianuarie: Briiu, (Braller), Chezdi-Oșor, heiu, Crasna, Jibău, Lăpușul-unguresc, Ormeniș, Suia-Vaida-rece.

Marti, 7 Ianuarie: Iia murășană.

Mercuri, 8 Ianuarie: Jimborul-mare, Mănăsturul-Clujului.

Vineri 10 Ianuarie: Cal. (Káál), Geaca, Odorheiu (Sajó-Udvarhely), Sâmbăta, Sân-Paul (Kerelő Szt-Pál), Sáros-Berkesz.

Sâmbătă, 11 Ianuarie: Almașul-mare, Chendi-Lona (Luna).

Duminică, 12 Ianuarie: Miheș.

Calendarul săptămânii.

Zilele	Calendarul vechiu	Calendar. nou	Soarele	
	Dum. Inaint. Botez. gl. 1, sft. 1		rés.	ap.
Dum.	5 S. Teopem și Teona	17 Anton pust	7 41	4 19
Luni	6 (f) Botezul Dum.	18 Prisca	7 40	4 20
Marti	7 † Sob. S. I. Botez.	19 Sara	7 39	4 21
Merc.	8 C. Georg și Domnica	20 Fab și Seb.	7 38	4 22
Joi	9 S. Mc. Polievt	21 Agnes	7 37	4 23
Vineri	10 Păr. Grigorie Nisis	22 Vincenție	7 36	4 24
Sâmb.	11 Cuv. P. Teodosie	23 Log. Marii	7 35	4 25

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Au eșit de sub tipar și se află de vânzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

„Biblioteca pentru toți“

sub direcția domnului Dumitru Stăncescu.

- Nr. 1. Andersen, *Povești alese.*
 2. S. Fl. Marian, *Pisărele noastre.*
 3. Mihail Zamfirescu, *Cântece și plângeri, I.*
 4-5. Herbert Spencer, *Despre educație.*
 6. A. Vlăhuță, *Icoane șterse.*
 7. Carmen Sylva, *De prin veacuri, I.*
 8. Michelet, *România, Roma, Piza, etc.*
 9. Leo Bachelin, *Castelul Peleş.*
 10. T. Maiorescu, *Novele și Schițe.*
 11. André Theuriet, *Din tinerețe, etc., romane.*
 12. M. Demetrescu, *Novele.*
 13. Duiliu Zamfirescu, *Novele romane.*
 14. Wilkins, *Anticitatea romană.*
 15. Gr. M. Alexandrescu, *Proză și poezii.*
 16. Anton Pann, *Povestea vorbii, I.*
 17. Doamna Colomb, *Istoriare.*
 18. Dumitru Teleor, *Schițe umoristice.*
 19. Alfred de Musset, *La ce visează fetele.*
 20. Bolinteanu D., *Legende istorice.*
 21. Genevraye, *Ombra, roman.*
 22. Maistre Xavier, *Călătoria împreg. odăii mele.*
 23. } Popov-Bănățeanu, *Din viața meseriașilor.*
 24. }
 25. Anton Pann, *Povestea vorbii, II.*
 26. *Biografiile oamenilor celebri.*
 27. Mahaffy, *Anticitatea greacă.*
 28. }
 29. }
 30. } Creangă, *Opere complete.*
 31. }
 32. }
 33. }
 34. Ionescu-Gion, *Istorie.*
 35. Dumitru Stăncescu, *La gura sobei.*
 36. *Povești de Crăciun.*
 37. Radu D. Rosetti, *Proză și epigrame.*
 38. Goethe, *Werther, roman.*
 39. Anton Pann, *Povestea vorbii, III. (ultim).*
 40. Carmen Sylva, *De prin veacuri, II. (ultim).*
 41. Huxley, *Noțiuni asupra științelor.*
 42. Depărățeanu, *Doruri și amoruri, I.*

- Nr. 43. } Adamescu, *Modele de discursuri române.*
 44. }
 45. Depărățeanu, *Doruri și amoruri II. (ultim).*
 46. Dr. Urechia, *Dușmanii noștri.*
 47. M. Zamfirescu, *Cântece și plângeri, II. (ult.).*
 48. } Adamescu, *Modele de discursuri străine.*
 49. }
 50. Pecaut și Baude, *Convorbiri despre artă, I.*
 51. A. Vlăhuță, *Din goana vieții, I.*
 52. François Copée, *Prietene, roman.*
 53. Wildenbruch, *Doi Trandafiri.*
 54. Bourde, *Patriotul.*
 55. Radu D. Rosetti, *Din inimă.*
 56. Pecaut și Baude, *Convorbiri dpr. artă, II. (ult.).*
 57. A. Vlăhuță, *Din goana vieții, II.*
 58. Caragiale, *Schițe ușoare.*
 59. A. Vlăhuță, *Din goana vieții, III. (ultim).*
 60. Abatele Prévost, *Manon Lescaut, roman, I.*
 61. D. R. Rosetti (Max.) *Trotoarul Bucureștilui.*
 62. Tennyson, *Enoch Arden, poemă.*
 63. D. C. Ollanescu (Ascanio), *Satire.*
 64. Costin, *Spre primăvară.*
 65. Prévost, *Manon Lescaut, vol. II.*
 66. }
 67. } *Minunile universului, vol. I.*
 68. }
 69. } *Minunile universului, vol. II.*
 70. } *Minunile universului, vol. III.*
 71. P. Dulfu, *Legenda Țiganilor.*
 72. Const. Stăncescu, *Ce este frumuseța.*
 73. Buzoianu, *Egiptul.*
 74. A. Vlăhuță, *Dan, partea I.*
 75. A. Sihleanu, *Armonii Intime.*
 76-77. A. Vlăhuță, *Dan, partea II. și ultima.*
 78. Augier & Sandeau, *Ginerile lui Poirier.*
 79. A. Pann, *Nastratin Hogea.*
 80. }
 81. }
 82. } Filimon, *Ciocoi vechi și noi, roman.*
 83. }
 84. }

Cele mai multe din aceste volume sânt frumos ilustrate și cuprind portretele autorilor lor, și va costa un nr. 16 cr.

De vânzare la

Librăria „TIPOGRAFIA“, societate pe acțiuni în Sibiu.

La „Tipografia“, societ. pe acț. în Sibiu, se află de vânzare:

CURA DE APĂ

de Preotul Sebast. Kneipp.

Prețul 1 fl. 50 cr.

Fabrică de casse.

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. publicului, că am mărit atelierul meu și am arangiat o fabrică de casse.

Spre încredințare, că furnizez numai marfă bună și frumoasă, servească împregiurarea, că vând casse fabricate exclusiv numai de mine, și stă în voea fiecărui a se convinge cu prilegiul comenzilor în atelier despre bunătatea materialului și conștientiositatea executării.

Încredințând p. t. publicul pe deplin, că atât la cassele noue cât și la reparaturi și deschideri voi face cele mai ieftine prețuri și voi executa în cel mai conștientios mod toate comenzile, semnez în speranța unei clientele binevoitoare [950] 41—

cu distincă stimă

Gustav Moess,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Comunelor bisericesti și politice li-se acordă și plățirea în rata.

Sentinela institut de economii și credit ca societate pe acțiune în Satele-nou (Bera). *Nifalul* efectuează toate operațiunile de bancă. După depuneri spre fructificare soldeste 6% și darea de venit. *Directiunea.*

[2398] 9-20

CAROL F. JICKELI, SIBIU,

[2827] 6- recomandă:

mașina de măcinat carnea

galvanisată argintiu.

Constă numai din două părți, părțile de întregire nu sunt trebuincioase.

Părțile tăietoare se ascut de sine la întrebuințare.

Vinele se prelucră tot așa de mărunt ca carnea și fără osteneală mare. Curățirea mașinii urmează cu totul de sine, prin aruncarea unei bucăți de pâine în launtru.

Se capătă în patru mărimi:

	Nr. 2	4	6	8
macină pro minută	1/2	1	2	3
Prețul fl.	3.40	4.60	5.60	7.90

„Tipografia“, soc. pe acț. în Sibiu.

Călimdarul „LUMEI ILUSTRATE“

e unicul în privința conținutului său interesant și frumos. Chiar acelora, cari nu obișnuiesc întrebuințarea călimdarelor, încă le este folositor pentru bogatul său cuprins de anecdote, pentru partea umoristică, precum și pentru povestirile și novelele sale. Pe lângă aceasta conține

121 de ilustrații

care-i alcătuiesc o adevărată podoabă. Între altele găsim familia regală, toți ministrii, Fleva, Delavrancea, Speranță și alți 30 scriitori, ale căror opere ocupă un loc de frunte în literatura română.

Prețul acestui călimdar este numai 70 cr. — Se vinde cu același preț la Librăria „Tipografiei“, societate pe acțiuni în Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni din Sibiu se află de vânzare

**TABLOUL
CONDAMNĂȚILOR POLITICI
PENTRU CAUSA ROMÂNĂ.**

Prețul 2 fl.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressandt.

**Lanțul de oțel patentat „Goepfinger“
cu zale fără fertură (neforostuite)**

este conform constatării oficiale de 2—2½-ori mai tare decât lanțurile celelalte (cu zale forostuite), și poate să se întrebuințeze cu deplină siguranță cu câțiva numeri mai subțiri, decum e posibil aceasta la lanțuri forostuite; prin aceasta se ajunge la o considerabilă ușurare de greutate.

Deci lanțul de oțel patentat este lanțul oel mai ieftin.

Lanțul acesta este făcut în diferite feluri și spre diferite scopuri; se află în deposit la

[2826] 5-25

Carol F. Jickeli, Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare:

**Tabloul condamnaților
în
PROCESUL MEMORANDULUI.
Cu 3 fl.**

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

**Portretul domnului
Dr. IOAN RAȚIU.
Cu 50 cr.**

Cine bea
Kathreiner
Cafeaua de maltă Kneipp

Mă-mi place mai mult!

Toti cari doresc a-și conserva și întări sănătatea și totuși să nu renunțe la obiceiuita și plăcuta folosință de cafea. Pentru-că un adaus de cafea Kathreiner delatură efectul dăunos sănătății ce-l produce folosința cafelei de boane. *****

Toti aceia, a căror bună dispoziție este jignită prin ceva. Îndeosebi la cei-ce sufer de stomach și nervi s'a dovedit folosința de cafea Kathreiner pură în mii de casuri ca cea mai bună beaură și cea mai ușoară de mistuit. *****

Toate femeile și toți băieții, pentru a căror debilă constituție cafeaua Kathreiner este foarte ușor suportabilă, care pură sau și amestecată cu cafea de boane devine o beaură de un gust plăcut și predilect. *****

Toti aceia, cari vor să cruce în gospodărie și totuși să aibă o cafea bună și sănătoasă. Aceasta o poate oferi pentru ori-și-cine, pe placul tuturor singură numai cafeaua lui Kathreiner ca adaus la cafeaua de boane sau pură. *****

Kathreiner cafeaua de maltă Kneipp

este o adevărată cafea de sănătate și familie. prin care prin un mod de fabricațiune al lui Kathreiner aprobat în toate țerile și de cea mai mari autorități, se dă cafelei de boane un gust admirabil. Cafeaua Kathreiner împreună gustul exotic al cafelei de boane cu cunoscutele calități sanitare a cafelei indigene de maltă.

Rugare: Pentru de a nu fi sedus și înșelat să se considere, cetească cu grije cele imprimare pe pachetul original cu inscripția „Kathreiner“.

Pachete fără numele Kathreiner nu sunt veritabile.

[3103] 2-12

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall